

NORWEA – Norsk vindkraftforening
Wergelandsveien 23B
0167 Oslo

Oslo, 20.11.2020

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet
Postboks 93
4791 Lillesand
Oversendt elektronisk til
firmapost@nkom.no / pia.braadland@nkom.no

Høringssvar – Høring av retningslinjer for ekomtjenester og vindkraftanlegg

NORWEA takker for muligheten til å komme med innspill til dette arbeidet. Dagsaktuelle saker viser at det er viktig med tydelige retningslinjer for dette temaet, og vi er positive til initiativet fra NKOM og NVE.

Oppsummering

NORWEA mener retningslinjene bør være tydeligere på hvordan kartleggingen av ekomtjenester som kan være utsatt for skadelig interferens ved etableringen av vindkraftverk utføres. Det bør skrives inn en eksplisitt intensjon om at risiko for skadelig interferens som kan legge begrensninger på plassering, størrelse og antall turbiner er belyst så langt det lar seg gjøre på konsesjonstidspunktet, og for å sikre best mulig prosess bør vindkraftaktørens utredningsansvar fastsettes av fagetaten NKOM.

Samtidig mener vi retningslinjene må gi en tydeligere avgrensning av hvilke tiltak som er aktuelle på konsesjonstidspunkt og hvilke tiltak som er aktuelle i detaljplanprosessen. Uklare føringer for når man kan pålegge gjennomgripende avbøtende tiltak i behandlingen av detaljplan, inkludert mulighet til å gi føringer om størrelse og antall turbiner, kan ende med å gi uholdbar risiko for oppføringen av kraftverk.

Videre bør retningslinjene tydeligere trekke opp forutsetninger og ansvarsforhold i de tilfeller hvor konsekvensutredningsprogrammet avdekker at det er stor sannsynlighet for interferens, og det kan være aktuelt å gjennomføre plattformbytte.

Forholdsmessighetsprinsippet trenger etter vårt syn å styrkes gjennom at det vises til kravet om forholdsmessighet i pålegg om avbøtende tiltak flere steder i dokumentet. Dette gjelder spesielt i omtalen av tiltak som berører eksisterende kraftverk.

1. Kartleggingsansvaret

I forslaget kapittel 5.1.1 beskrives vindkraftaktørens ansvar for å kartlegge og beskrive «all relevant ekominfrastruktur». I forslaget beskrives samtidig en situasjon der det i mange tilfeller vil være vanskelig å vite hvilke installasjoner som kan bli påvirket av tiltaket, og flere andre steder i dokumentet vises det til at det i det hele tatt er vanskelig å beregne hvordan et vindkraftanlegg innvirker på denne typen infrastruktur.

Vi støtter intensjonen om å fremme så tidlig kartlegging som mulig av potensielt berørt ekominfrastruktur. Imidlertid virker det uhensiktsmessig at vindkraftaktørens egne betraktninger av hvorvidt kraftverket har potensiale til å berøre ekomtjenester skal være førende. Hensynet til å sikre at mulig påvirkning avdekkes så tidlig som mulig taler for at kartleggingen av hvilken potensiell interferens vindkraftaktøren skal utrede styres av fagetaten NKOM.

Dermed bør vindkraftaktørens utredningsansvar under forslaget *punkt 5.3.2* skrives om slik at det fremkommer at det er på bakgrunn av informasjonen som er gitt fra NKOM at vindkraftaktøren utreder kraftverkets potensiale for interferens. Dette vil hjelpe vindkraftaktøren å ivareta sitt ansvar, bidra til å sikre ryddige prosesser og senke risiko, og bedre ekomaktørenes trygghet ved at kartleggingsansvaret ligger til en organisasjon med fagkompetanse og oversikt.

I forslaget *punkt 5.2.3* fastslås det at det i en situasjon med motstridende vurderinger om tiltakets potensiale til å skape interferens, skal den potensielt berørte ekomaktørens teoretiske beregninger tillegges betydelig vekt, uten at det settes kompetansekrav til de forskjellige ekomaktørene. Flere steder i dokumentet ellers fastslås det at teoretiske beregninger av denne typen er svært krevende. Slik vi ser det bør dermed avklaringene av interferenspotensialet før konsesjonstidspunkt koordineres og endelig fastsettes av fagetaten NKOM. Veilederen bør videre spesifisere at disse vurderingene skal løftes i dialog mellom fagetatene NKOM og NVE før konsesjonsbeslutning. På denne måten vil NVE kunne gjøre avveininger av risiko for skadelig interferens på best mulig grunnlag, og gjennom sin rolle som konsesjonsmyndighet sikre at vindkraftaktøren ivaretar hensynet til viktig infrastruktur gjennom detaljplanprosessen.

Dersom det er slik at manglende metodegrunnlag og felles problemforståelse ligger til grunn for de utfordringene vi ser rundt tematikken allerede i dag, kan man vurdere å sette i gang et prosjekt for å fremme felles metoder for beregning av interferens, der NVE, NKOM og bransjeaktører innen ekom. og vindkraft deltar.

2. Saksgangen

Det fremstår for oss som en mangel ved retningslinjene at de ikke tydelig nok spesifiserer hvilke avklaringer som må gjøres innen konsesjonstidspunktet. Den underliggende utfordringen ligger som beskrevet i at det er vanskelig å på forhånd avdekke hvordan et kraftverk vil påvirke ekomtjenester, og dette gjelder spesielt for det digitale bakkenettet for TV, slik det også påpekes i utkastets *punkt 4*.

Gjennom en dialog mellom fagetatene NKOM og NVE bør det allikevel etterstrebes at det så langt som mulig avklares hvilket potensial som finnes for skadelig interferens før konsesjon, og dette prinsippet bør skrives inn i retningslinjene. Dette vil blant bidra til å sikre at det tas større hensyn til denne typen utfordringer i konsekvensutredningsprosessene.

Det bør også skrives inn i veilederen at der man oppdager potensiale for skadelig interferens for et fåtall sluttbrukere innen konsesjonstidspunkt skal man gjøre en vurdering av hvilke nivåer av interferens som regnes som akseptabel, og stadfeste hvorvidt man vurderer plattforbytte som den mest formålstjenlige løsningen.

I veilederen bør stadiene i planprosessen gi tydeligere føringer for hvilken type avbøtende tiltak som er aktuelle når, enn det utkastet legger opp til. I utkastets punkt 6.2.1 beskrives reduksjon av antall turbiner, endret turbinplassering og reduksjon i størrelse på turbiner som aktuelle avbøtende tiltak i detaljplanfasen.

I detaljplanfasen bør det som hovedregel forutsettes at vindkraftverkets fysiske dimensjoner behandles som endelige, i den forstand at kapasitet og turbinhøyde i mange tilfeller vil være en forutsetning for kraftverkets økonomiske eksistensgrunnlag. Med andre ord gir den tiltaksbeskrivelsen som utkastet legger opp til en uholdbar usikkerhet for vindkraftaktørene på konsesjonstidspunktet, og kan i ytterste konsekvens føre til bortfall av investeringer i kraftverk der myndighetene har vurdert netto samfunnsnytte som positiv.

For di det er vanskelig å gjennomføre nøyaktige beregninger før kraftverket er bygget er det samtidig viktig at retningslinjene spesifiserer at vindkraftaktøren kan pålegges å gjennomføre beregninger under og etter bygging. Imidlertid mener vi det er viktig at det spesifiseres i retningslinjene at dersom slike undersøkelser skal pålegges må det for på forhånd for det første være avdekket at interferensen er mulig å måle, og for det andre at tiltaket kan ha en negativ effekt på ekomaktørens virksomhet som det er hensiktsmessig å gjennomføre avbøtende tiltak for å avhjelpe.

3. Forholdsmessighet i avbøtende tiltak

I forslaget innledning om avbøtende tiltak, *punkt 6.1* heter det at

«Dersom et etablert vindkraftanlegg senere viser seg å forstyrre ekomtjenester, må tiltakshaver også gjennomføre avbøtende tiltak i etterkant»

Da *avbøtende tiltak* andre steder i forslaget refererer til tiltak innebærer fundamentale endringer i kraftverket, inkludert flytting av turbiner, mener vi det er viktig at teksten under utkastets *punkt 6.1* endres for å understreke forholdsmessighetsprinsippet. Vi viser til forslaget punkt 5.3.3 og foreslår at teksten endres til

«Dersom et etablert vindkraftanlegg senere viser seg å forstyrre ekomtjenester, må tiltakshaver også gjennomføre forholdsmessige avbøtende tiltak i etterkant»

Videre står det beskrevet under forslaget *punkt 6.1* at

«når tiltakshaver pålegges å gjennomføre avbøtende tiltak, så er det primære formålet at forstyrrelsen opphører. I utgangspunktet skal det avbøtende tiltaket føre til at kommunikasjonen ikke forstyrres, slik at ekomaktørene kan fortsette å tilby sin tjeneste og opprettholde pålagte forpliktelser. Det gjelder likevel et krav om forholdsmessighet»

Her er forholdsmessighetskravet tatt inn i beskrivelsen av forpliktelsen, og dette er en avgjørende forutsetning. Samtidig mener vi beskrivelsen er egnet til å skape et uklart bilde av hvilken forpliktelse som påhviler vindkraftaktøren. Under de forutsetningene som tross alt finnes når et kraftverk er etablert, vil man i de aller fleste tilfeller ikke kunne regne med at den opprinnelige forstyrrelsen forsvinner med mindre det legges betydelige begrensninger på driften av kraftverket, eller man gjør tilpasninger i kraftverkets fysiske utforming. Slike tilpasninger vil sannsynlig vis være å anse som i brudd med forholdsmessighetsprinsippet. Det avgjørende er at tjenesten til sluttbruker ikke forstyrres, og at eventuelle konsesjonelle forpliktelser opprettholdes der alternative løsninger ikke er formålstjenlige. For å bedre klarheten i retningslinjene mener vi at setningen

«når tiltakshaver pålegges å gjennomføre avbøtende tiltak, så er det primære formålet at forstyrrelsen opphører»

ikke bør tas inn i de endelige retningslinjene. Vi mener setningen bør endres slik at det fremkommer at det er effekten av forstyrrelsen for sluttbruker som skal opphøre, og at hensynet til sluttbruker er det primære hensynet som skal ivaretas i prosessen.

4. Føringer for avbøtende tiltak

Selv om det i spesielle tilfeller bør være mulig å legge føringer for turbinplassering så sent som i detaljplanfasen, dersom NKOM i dialog med NVE finner at dette er uunngåelig, bør det fremkomme tydelig av retningslinjene at endring i kraftverkets utforming kun vil være aktuelt dersom muligheten for dette er varslet i forbindelse med konsesjonsvedtaket. For å sikre at det i et hvert tilfelle ligger en god kartleggingsprosess til grunn for slike vurderinger må det også spesifiseres i veilederen at vindkraftaktørens utredninger i konsesjonsprosessen bygger på en kartlegging av potensialet for skadelig interferens i regi av NKOM, ref. punkt 1 i dette høringssvaret. Det vil være NVE som konsesjonsmyndighet som gjør den endelige vurderingen av når slike føringer kan legges i konsesjonen.

4.2. Føringer for rekkefølge for avbøtende tiltak

NORWEA bemerker at for å ivareta intensjonen om at plattformbytte kan være et mulig tiltak i de tilfeller hvor (1) avbøting ikke er mulig eller uforholdsmessig og (2) kun et fåtall brukere er påvirket, bør punkt 2 og 3 i denne listen slås sammen, slik at punkt 2 i retningslinjenes *punkt 6.2.3* blir:

«Dersom det ikke er mulig å unngå eller stanse skadelig interferens, eller dette vil være uforholdsmessig kostbart, skal det i utgangspunktet iverksettes tiltak som fører til at ekomtjenesten kan videreføres som tidligere. I de tilfeller det er et fåtall sluttbrukere som opplever skadelig interferens, kan tiltakshaver, etter å ha informert ekomtilbyder, gjennomføre et plattformbytte. Dette gjøres kun etter at man har undersøkt om det kan gjøres tiltak på mottaker eller sender. Dersom plattformbytte gir økonomisk tap for ekomaktører eller for sluttbruker, skal tiltakshaver kompensere dette.»

4.3 Rutiner for dialog og gjennomføring

I *punkt 6.2.4* er det oppgitt noen praktiske rutiner som skal være førende for arbeidet. NORWEA har følgende merknader til disse punktene:

1. Det må presiseres at informasjonsutvekslingen må innebære all relevant informasjon om mulig skadelig interferens slik at begge partene kan ha et fullstendig informasjonsgrunnlag for vurdering av mulige tiltak
2. Det slås i dette punktet fast at ekomaktøren(e) har ansvaret for kommunikasjon mot sine kunder. Vindkraftaktørene støtter dette som et hovedprinsipp. Det må imidlertid slås fast at i tilfeller hvor et plattformbytte er aktuelt (som angitt i *punkt 6.2.1* underpunkt 2, kan tiltakshaver tre inn i dialogen med kundene dersom det er nødvendig for gjennomføring av tiltakene.

Vi takker igjen for anledningen til å gi våre innspill og understreker at vi er tilgjengelige dersom NKOM og/eller NVE ønsker å diskutere dette temaet nærmere.

Øyvind Isachsen
Administrerende direktør

Daniel Willoch
Policyrådgiver